

א. מה הקשר בין פסוק י"ב לפסוקים הקודמים לו? עיני רש"י, החורנו י"ב ד"ה ועתה ישדאל.

ב. י"ב, כי מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה. גמרא ברכות ל"ב ע"ב: אסו יראה מלתא זוטרתא (זכר קטן) היא? אין (=הן), לגבי משה מלתא זוטרתא היא. כדברי חנינא דאמר: משל לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול ויש לו, דומה עליו ככלי קטן; קטן ואין לו - דומה עליו ככלי גדול.

1. מהי הקושיה וכיצד יש להבין את תשובת הגמרא?
2. כיצד עונה לקושיה הרמב"ן י"ב ד"ה מה ה' שואל מעמך?
3. רש"י ד"ה אם ליראה. מה קשה לו ומהי תשובתו?

ג. רמב"ן ט"ו ד"ה כיום הזה עד ופרוט טמי הסמים. דברי הרמב"ן "וכבר פרשתיו" מוסכים לדבראם ז' פסוק ז' ד"ה חסק. ד"ה מאהבת ה'.

1. מה פרושה של המלה "חסק" ומה מעם החסק לפי דבריו שם?
2. מה פרוט הבטויים מתוך המדרש (שמות רבה מ"ב) המובא בדבריו: א. "עוים". ב. "או יהודי או צלוב".

ד. ~~רש"י ד"ה כי גרים הייתם. ועיין שמות כ"ב פסוק כ" רש"י ד"ה כי גרים הייתם, י"ט רמב"ן ד"ה כי גרים הייתם ועיין שמות כ"ב פסוק כ" רמב"ן ד"ה כי גרים הייתם.~~ האריך ספר החנוך במצוה זו ואלה סוף דבריו:

ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים ובנקבות והעובר עליה ומצער את הגרים או שמתרשל בהצלחתם או בהצללת ממונחם או שמקל בכבודם מצד שהם גרים דאין להם עוזר באומות. בטל עשה זה ועדנסד גדול מאד, שהרי בכמה מקומות הזהירה התורה עליהם: ויש לנו ללמוד מן המצוה היקרה הזאת לרחם על כל אדם שהוא בעיר שאינה ארץ מולדתו ומקום משפחת אבותיו, ולא נעביר עליו הדרך כמוצאנו אותו יחידי ורחק מעליו עוררין, כמו שאנו רואים שהתורה הזהירנו לרחם על כל מי שצריך עזר, ועל המדות הללו נזכה להיות מרוחמים מאת ה', והכתוב רמז טעם הצוים באמרו "כי גרים הייתם בארץ מצרים", הזכיר לנו שכבר נכוינו בצער הגדול הזה שיש לכל איש הרואה את עצמו בתוך אנשים זרים ובארץ זכריה ונזכרנו גודל דאגת הלב שיש בדבר וכי כבר עבר עלינו והטם ית' בהמנו ובחסדיו הוציאנו מסם, יכמרו רחמינו על כל אדם שהוא כן,

מה ההבדל בפרוט נמוק מצוה זו ("כי גרים הייתם") בין רש"י, רמב"ן, ספר החנוך?

ה. רש"י כ" ד"ה את ה' אלוקיך תירא. רמב"ן ז' פסוק י"ג ד"ה ובטמו תשבע, עד "לאחר כל המדות הללו". ואלה דברי הרמב"ם בספר המצוות: "מצוה ז' היא שצונו להשבע בשמו כשנצטו לקיים דבר מהדברים או להכחישו, כי בזה תהיה הגדולה והכבוד, והוא אמרו יתברך "ובטמו תשבע", ובבאורו עוד אמרו: אמרה התורה "השבע בשמו" ואמרה התורה "לא תשבע" רצונה לאמר: כמו שהטבעה אטר אין צורך אליה מזהיר ממנה והיא מצות לא תעשה, כן הטבעה בעת הצורך מצוה בה והיא מצות עשה.

1. מה בין רש"י לרמב"ן בפרוט המלים "ובטמו תשבע"?
  2. מה בין שניהם לרמב"ם?
- עצה טובה: לפרק י"ב פסוק י"ב: לברור המושגים אהבה ויראה עיין רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק כ"ב הלכה א' - ב'.